Neljapäev, 18. juuli 2019

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2019)0004

Olukord Hongkongis

Euroopa Parlamendi 18. juuli 2019. aasta resolutsioon olukorra kohta Hongkongis (2019/2732(RSP))

(2021/C 165/01)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Hongkongi kohta,

— võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 12. juuni 2019. aasta avaldust kavandatavate väljaandmisalaste reformide vastaste jätkuvate meeleavalduste kohta Hongkongis,

— võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 1. juuli 2019. aasta avaldust hiljutiste sündmuste kohta Hongkongis,

— võttes arvesse Hongkongi erihalduspiirkonna põhiseadust, mis võeti vastu 4. aprillil 1990. aastal ja jõustus 1. juulil 1997. aastal,

— võttes arvesse Ühendkuningriigi valitsuse ja Hiina Rahvavabariigi valitsuse 19. detsembri 1984. aasta ühisdeklaratsiooni Hongkongi küsimuse kohta, mida tuntakse ka Hiina ja Suurbritannia ühisdeklaratsioonina,

— võttes arvesse komisjoni ja komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 8. mai 2019. aasta ühisaruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Hongkongi erihalduspiirkond – 2018. aasta aruanne“,

— võttes arvesse 9. aprillil 2019 toimunud ELi ja Hiina 21. tippkohtumisel tehtud ühisavaldust,

— võttes arvesse ELi ja Hiina inimõigustealast dialoogi, mida alustati 1995. aastal, ja selle dialoogi 37. vooru, mis toimus 1.–2. aprillil 2019,

— võttes arvesse komisjoni ja komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 12. märtsi 2019. aasta ühisteatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi ja Hiina suhete strateegilised väljavaated“,

— võttes arvesse 16. detsembri 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,

— võttes arvesse piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast ÜRO konventsiooni,

— võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,

— võttes arvesse Hiina inimõiguste olukorra üldist korrapärast läbivaatamist ÜROs, mis toimus 2018. aasta novembris,

— võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,

A. arvestades, et ELi ja Hiina pikaajaliste suhete keskmes peaks jätkuvalt olema inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi edendamine ja järgimine, mis on kooskõlas ELi võetud kohustusega toetada neid väärtusi oma välistegevuses ning Hiina väljendatud huviga järgida neidsamu väärtusi omaenda arengu- ja rahvusvahelises koostöös;

B. arvestades, et Hongkongi erihalduspiirkonna valitsus on esildanud tagaotsitavate õigusrikkujate ja kriminaalasjades antava vastastikuse õigusabi õigusaktide 2019. aasta muutmisseaduse eelnõu, et muuta tagaotsitavate õigusrikkujate määrust ja kriminaalasjades antava vastastikuse õigusabi määrust;

C. arvestades, et 9. juulil 2019 teatas Hongkongi liider Carrie Lam, et üldist vastumeelsust tekitanud õigusakt on „surnud“; arvestades, et ta ei teatanud, et seaduseelnõu tühistatakse;

D. arvestades, et esildatud eelnõu võiks hõlbustada inimeste poliitilistel põhjustel Hiinale üleandmist ja nende kokkupuudet kohtusüsteemiga, kus on tõsiseid puudusi inimõiguste valdkonnas; arvestades, et kavandatud muudatuste kohaselt ei oleks Hongkongi kohtul selget, otsest kohtualluvust ega õiguslikku kohustust uurida mitmesuguste inimõiguste järgimist kohtuasjade puhul, mida menetlevad kohtud Mandri-Hiinas või teistes riikides;

E. arvestades, et Mandri-Hiina kohtusüsteem ei ole valitsusest ja Hiina Kommunistlikust Parteist sõltumatu ning seda iseloomustavad meelevaldne kinnipidamine, piinamine ja muu väärkohtlemine, õiglase kohtumenetluse õiguse tõsised rikkumised, sunniviisilised kadumised ning mitmesugused ilma kohtumõistmiseta ja suhtlemisvõimaluseta kinnipidamise süsteemid;

F. arvestades, et paljud Hongkongi kodanikud, alates demokraatiat pooldavatest aktivistidest kuni ettevõtjateni, kardavad Mandri-Hiinale väljaandmist;

G. arvestades, et enneolematult palju Hongkongi elanikke on tulnud välja tänavatele, kasutades rahumeelselt oma põhiõigust koguneda ja meelt avaldada; arvestades, et 12. juunil 2019 kogunesid kümned tuhanded meeleavaldajad Seadusandliku Kogu hoone ümber ja selle lähedal asuvatele teedele, kutsudes valitsust üles loobuma Hongkongi väljaandmisseaduse kavandatavatest muudatustest;

H. arvestades, et rohkem kui 70 inimõiguste valdkonnas tegutsevat valitsusvälist organisatsiooni, sealhulgas Amnesty International, Human Rights Watch, Human Rights Monitor, Hongkongi advokatuur ja Hongkongi õigusliit, saatsid valitsusjuht Lamile ühise kirja, milles nõuti, et tema valitsus tühistaks väljaandmiseelnõu, kuna see ohustab inimõiguste järgimist;

I. arvestades, et Hongkongi politsei kasutas väikese arvu meeleavaldajate vägivaldseid tegusid ettekäändena, et kasutada rahumeelse enamuse vastu tarbetut ja ülemäärast jõudu, sealhulgas pisargaasi, kummikuule, *beanbag*-laskemoona ja pipragaasi, klassifitseeris vahejuhtumi massirahutusteks ja viis seetõttu läbi kümneid vahistamisi; arvestades, et mitmele inimesele esitati süüdistus massirahutustes osalemises, mille eest on ette nähtud kümneaastane vanglakaristus;

J. arvestades, et aastate jooksul on Hongkongi rahvas olnud tunnistajaks massimeeleavaldustele demokraatia ning põhiseaduse täieliku rakendamise toetuseks, nagu nn Vihmavarjuliikumise 2014. aasta meeleavaldused, ning meeleavaldustele meediavabaduse toetusteks ja muu hulgas protesti avaldamiseks seoses Hongkongi raamatukauplejate kadumisega;

K. arvestades, et 2015. aasta lõpus kadusid neli Hongkongi elanikku, nende hulgas Gui Minhai, ja üks mujal elav isik, kes on seotud kirjastusega Mighty Current ja selle raamatupoega; arvestades, et mitu kuud hiljem saadi teada, et nad viibisid mandri-Hiinas salastatud kinnipidamiskohtades; arvestades, et pärast seda kolis üks Hongkongi tagasi pöördunud raamatumüüjatest Taiwani, kartes väljaandmist;

L. arvestades, et Hongkongi põhiseaduses on sätted inimõiguste ja üksikisiku vabaduste kaitse tagamise kohta; arvestades, et põhiseaduse artikliga 27 tagatakse sõna-, ajakirjandus- ja avaldamisvabadus ning ühinemis-, kogunemis-, rongkäigu- ja meeleavaldamisvabadus; arvestades, et põhiseaduse artiklites 45 ja 68 sätestatakse, et Hongkongi valitsusjuht ja kõik Seadusandliku Kogu liikmed tuleks lõppkokkuvõttes valida üldiste valimiste teel;

Neljapäev, 18. juuli 2019

M. arvestades, et EL toetab põhimõtet „üks riik, kaks süsteemi“ ning Hongkongi ulatuslikku autonoomiat;

1. kutsub Hongkongi erihalduspiirkonna valitsust üles võtma tagasi tagaotsitavate õigusrikkujate ja kriminaalasjades antava vastastikuse õigusabi õigusaktide 2019. aasta muutmisseaduse eelnõu;

2. kutsub Hongkongi erihalduspiirkonna valitsust üles vabastama viivitamata kõik rahumeelsed meeleavaldajad ja kõik isikud, kes vahistati oma väljendusvabaduse rahumeelse kasutamise pärast meeleavalduste eel või nende ajal, ning loobuma kõigist nende vastu esitatud süüdistustest;

3. nõuab sõltumatut, erapooletut, tulemuslikku ja kiiret uurimist seoses Hongkongi politsei jõukasutusega meeleavaldajate vastu;

4. rõhutab, et EL jagab paljusid Hongkongi kodanike tõstatatud muresid seoses kavandatud väljaandmisreformidega, ja on need edastanud ka Hongkongi erihalduspiirkonna valitsusele; toonitab, et kõnealusel seadusel on kaugeleulatuvad tagajärjed Hongkongi ja selle elanike ning ELi ja välisriikide kodanike jaoks, samuti Hongkongis tegutsevate ettevõtjate kindlustunde seisukohalt;

5. nõuab tungivalt, et Hongkong tagaks ka edaspidi oma seadusandluse igakülgse kooskõla oma rahvusvaheliste inimõigustealaste kohustustega, sealhulgas kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti ning ÜRO piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni sätetega;

6. tunnistab, et viimastel nädalatel on välja tänavatele tulnud ebatavaliselt palju Hongkongi elanikke (9. juunil 2019 hinnanguliselt üle miljoni ja järgnenud nädalal kuni kaks miljonit inimest), seda peamiselt rahumeelseteks meeleavaldusteks, mida põhjustas sügav mure kavandatud väljaandmisseaduste pärast;

7. toonitab, et üldiselt on Hongkongis selle kodanike õigusi järgitud, kuid väljendab tõsist muret kodaniku- ja poliitiliste õiguste ja ajakirjandusvabaduse järjepideva vähenemise pärast; tunneb sügavat muret ajakirjanikele avaldatava pretsedenditu surve ja nende süveneva enesetsensuuri pärast eelkõige Mandri-Hiinat või Hongkongi erihalduspiirkonna valitsust puudutavate tundlike küsimuste kajastamisel;

8. rõhutab, et põhiseadusega tagatakse sõna-, ajakirjandus- ja avaldamisvabadus ning ühinemis-, kogunemis-, rongkäigu- ja meeleavaldamisvabadus; kutsub Hongkongi ja Hiina ametivõime üles tagama kõigile kodanikele põhiseaduses sätestatud inimõiguste ja vabaduste kaitse;

9. mõistab otsustavalt hukka Hiina pideva ja üha kasvava sekkumise Hongkongi siseasjadesse ning Hiina hiljutise väite, et Hiina ja Ühendkuningriigi 1984. aasta ühisdeklaratsioon on ajalooline dokument ega ole enam kehtiv; rõhutab, et ühisdeklaratsioon kohustab Hiina valitsust säilitama Hongkongi ulatusliku autonoomia ning tema õigused ja vabadused;

10. sellega seoses märgib sügava murega, et opositsioonikandidaatidel, näiteks Agnes Chow'l ja endisel seadusandjal Lau Siu-Lail ei lubatud nende poliitiliste vaadete tõttu Seadusandliku Kogu järelvalimistel kandideerida;

11. nõuab, et EL, tema liikmesriigid ja rahvusvaheline kogukond tegutseksid selle nimel, et kehtestada sobivad ekspordikontrolli mehhanismid, millega Hiinale ja eelkõige Hongkongile keelataks juurdepääs põhiõiguste rikkumiseks kasutatavatele tehnoloogiatele;

12. nõuab tungivalt süstemaatilisi reforme põhiseaduses sätestatud valitsusjuhi ja Seadusandliku Kogu otsevalimiste sisseviimiseks ning nõuab, et lepitaks kokku valimiste korras, mis oleks üldjoontes demokraatlik, õiglane, avalik ja läbipaistev ning annaks Hongkongi erihalduspiirkonna elanikele õiguse kõigile juhtivatele ametikohtadele kandidaate valida ja ise kandideerida;

13. kordab nõudmist vabastada viivitamatult Rootsi kodakondsusega raamatukirjastaja Gui Minhai;

14. toonitab, et EL toetab aktiivselt demokraatia, sh õigusriigi, sõltumatu kohtusüsteemi, põhiõiguste ja -vabaduste, läbipaistvuse ning teabe- ja väljendusvabaduse tugevdamist Hongkongis;

15. tuletab meelde, kui tähtis on, et EL tõstataks kõigil Hiina ametivõimudega peetavatel poliitilistel ja inimõigustealastel dialoogidel jätkuvalt küsimusi inimõiguste rikkumisest Hiinas, kooskõlas ELi kohustusega suhelda Hiinaga jõuliselt, selgelt ja ühel häälel; tuletab ühtlasi meelde, et seoses oma jätkuva reformiprotsessi ja üha laieneva ülemaailmse tegevusega on Hiina end sidunud rahvusvahelise inimõiguste raamistikuga ning allkirjastanud terve rea rahvusvahelisi inimõigustealaseid lepinguid; nõuab seepärast, et EL püüaks Hiinaga peetava dialoogi abil tagada, et Hiina võetud kohustusi täidaks;

16. palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal, Euroopa välisteenistusel ja liikmesriikidel kõik need mureküsimused tõstatada ja tagada dialoog Hongkongi erihalduspiirkonna ja Hiina valitsustega;

17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Hiina Rahvavabariigi valitsusele ja parlamendile ning Hongkongi erihalduspiirkonna valitsusjuhile ja Seadusandlikule Kogule.